

transfer

2

VAKBLAD OVER INTERNATIONALISERING IN HET HOGER ONDERWIJS

Wat betekent Brussel voor ons?

INTERVIEW

Fried Kramer (Neth-ER):
"EU-voorzitterschap had
meer potentie voor HO"

INNOVATIEVE CAPACITEITSOPEBouw

Hanzehogeschool
experimenteert met
crowdfunding

VLUCHTELINGSTUDENT

"De taal leren spreken is
het allerbelangrijkste"

NOVEMBER/DECEMBER 2015

Perfect storm

**ANNELIEKE
ZANDVLIET**

azandvliet@epnuffic.nl

Misschien is er dit jaar wel meer aandacht voor de Europese Unie dan ooit tevoren in haar bestaan. Ging het voor de zomer vooral over Griekenland en geld, daarna was de blik eigenlijk nog steeds gericht op Griekenland. Maar dan in relatie tot de vluchtelingen die er voet aan wal zetten om daar vandaan verder Europa in trekken. Grenzen werden steeds beter zichtbaar, soms in de vorm van muren of hekken. Na de aanslagen in Parijs klonk een nieuwe roep om grenzen te sluiten. Nu ons continent in korte tijd te kampen heeft met zoveel tegenslagen, twijfelt zelfs Frans Timmermans of de Europese samenwerking nog wel toekomst heeft. De vicevoorzitter van de Europese Commissie dacht dat die zou kunnen stranden in de *perfect storm*, veroorzaakt door de snel opeenvolgende euro- en vluchtelingencrisis. Tegen deze achtergrond zal Nederland vanaf 1 januari het voorzitterschap van de EU gaan bekleden. In het kader van onderwijs komen skills centraal te staan. Vaardigheden, waar ook behoefte aan is bij vluchtelingen die hier een beter bestaan hopen op te bouwen. Voor langere tijd, of tot het moment waarop zij kunnen terugkeren naar hun vaderland.

Een speciale taskforce buigt zich over de vraag welke ondersteuning vluchtelingen in ons land nodig hebben om toegang te krijgen tot het hoger onderwijs, succesvol hun studie af te ronden en daarna een baan te vinden. Het is hoopvol dat er ook in Europees verband goede voorbeelden worden uitgewisseld. Want juist als het over onderwijs gaat, kan Europa bogen op successen.

Reacties op strategische agenda EP-Nuffic

'Internationalisering, een wereld van verschil'. Zo heet de strategische agenda van EP-Nuffic voor 2016 tot 2020, gericht op internationalisering van basis- tot hoger onderwijs. Vijf belanghebbenden geven hun mening.

Innovatieve capaciteitsopbouw

Capaciteitsopbouw die beter aansluit bij de internationaliseringsagenda van kennisinstellingen. Daar moet Innocap toe leiden. De Hanzehogeschool experimenteert al met crowdfunding om voort te bouwen op projecten vanuit bestaande programma's.

RUBRIEKEN

6 — **STUDENTENPANEL** Studeren in Nederland, anders dan 'thuis'? 19 — **IN BUSINESS** HR-baas Shell 25 — **SORRY?** PARDON! 'Engelsen bleken eigenlijk heel gesloten' 31 — **ON THE MOVE** Nieuwe functies, benoemingen en vertrek.

Transfer, een onafhankelijk vakblad voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs en onderzoek, is een uitgave van EP-Nuffic en verschijnt zes keer per jaar. **Redactie** — Annelieke Zandvliet (hoofdredacteur a.i.), Els Heuts en Dorien Vrieling **Aan dit nummer werken mee** — Elleke Bal, Xander Bronkhorst, Peter van der Hijden en Martine Postma **Redactieraad** — Ries Agterberg (DUB), Tim Buiting (Neth-ER), Klaartje van Genugten (Zuyd Hogeschool), Roos Hogenkamp (Tilburg University), Leonard van der Hout (Hogeschool van Amsterdam) en Erwin Ploeger (Unesco-IHE). **Vormgeving en lay-out** — Sabrina Luthjens BNO en Christina Schürmann (www.makingwaves.nl) **Druk** — Drukkerij Verloop, Alblasdam **Abonnementen** — aanmelden (gratis), opzeggen of wijzigen via www.nuffic.nl/transfer. **Overname artikelen** — het overnemen en vermenigvuldigen van artikelen uit *Transfer* is slechts geoorloofd na schriftelijke toestemming van de redactie. **Contact met de redactie** — via transfer@epnuffic.nl of www.nuffic.nl/transfer. *Transfer* 3, jaargang 23, verschijnt op 28 januari 2016.

HANZEHOGESCHOOL ZOEKT ALTERNATIEVEN NAAST NFP EN NICHE

Crowdfunding voor capaciteitsopbouw

Henk Pijlman plant een boom bij Uganda's Technical College Kichwamba

Een van de redenen voor Innocap is dat niet alle hogescholen en universiteiten voldoende uit de voeten kunnen met de onderwijsprogramma's voor ontwikkelingssamenwerking, NFP en NICHE. De Hanzehogeschool zoekt daarom aanvullende manieren om projecten met partners in ontwikkelingslanden te financieren. Daar is onder meer de Hanze University Foundation voor opgericht.

Wie gaan er winnen: de medewerkers of de studenten van de Hanzehogeschool? Binnenkort gaan zij de strijd aan. Medewerkers kunnen, net als in de afgelopen jaren, afzien van hun kerstpakkert en het bespaarde bedrag schenken aan de Hanze University Foundation. Voor het eerst worden studenten nu uitgedaagd om meer geld binnen te halen dan de medewerkers. Het is een experiment met *crowdfunding*, vertelt Linda Maat. Zij is vanaf het begin, twintig jaar geleden, betrokken bij ontwikkelingssamenwerking vanuit de Hanzehogeschool. Onder meer als directeur van de Hanze University Foundation, die sinds 2009 bestaat. Die werd opgericht om zaken mogelijk te maken waarvoor in extern gefinancierde projecten geen geld was. Zoals bij een onderwijsinstelling in Tanzania, waar samen met lokale docenten een curri-

culum op het gebied van olie en gas werd ontwikkeld. "Er waren ook boeken nodig voor de opleiding, en een upgrade van het laboratorium. Maar die pasten niet binnen het project." Dankzij de Foundation kwam daar alsnog geld voor.

Lange termijn

Met circa een ton per jaar is het budget van de Hanze University Foundation een schijntje vergeleken met de bedragen die omgaan in NICHE-projecten, gefinancierd door Buitenlandse Zaken. Maar hiermee kan de hogeschool wel contacten met buitenlandse partnerinstellingen voortzetten. "Het is niet meer hier en daar een projectje", zegt collegevoorzitter Henk Pijlman. "We werken aan projecten voor de lange termijn. Daar profiteren ook onze studenten het meeste van."

Foto's: Hanzehogeschool

Jaarlijks gaan gemiddeld 250 studenten van de Hanzehogeschool naar een ontwikkelingsland, het overgrote deel voor een stage. Pijlman merkt hoe belangrijk dat is voor hun persoonlijke en maatschappelijke vorming. “Ze leren hun weg te vinden in een compleet andere omgeving.” Een indrukwekkend voorbeeld is een project in Oeganda, vertelt de collegevoorzitter. “Studenten van ons waren betrokken bij het opzetten van een nieuw administratief systeem voor een school in het grensgebied met Congo, die was platgebrand door rebellen. Ze werkten in

een andere cultuur tijdens de nasleep van een burgeroorlog. Dat zijn ervaringen die je nooit meer vergeet.” De Hanzehogeschool probeert ontwikkelingssamenwerking echt te integreren in de internationaliseringsstrategie van de *schools*, zegt Linda Maat. Maar ze stelt vast dat de eigen wensen en ideeën, net als bij andere hogescholen en universiteiten, steeds meer beginnen te wringen met de onderwijsprogramma's van Buitenlandse Zaken, die EP-Nuffic beheert. Volgens Maat is bij NICHE het budget nu eigenlijk leidend, niet de inhoud. Daardoor worden veel projecten toegewezen aan consultancybureaus. “Die schrijven vaak in onder de prijs. Wij willen dat niet, want we weten dat onderwijsontwikkeling veel tijd en dus geld kost. Als je voor 100.000 euro minder inschrijft, kun je ook minder curricula ontwikkelen of trainingen geven.”

Zelf kiezen

Naast geld is ook de partnerinstelling van belang om langdurige samenwerking mogelijk te maken. Daarom kiest de Hanzehogeschool die liever zelf, wat binnen NICHE niet kan. “Er valt veel te winnen bij de keuze van partners”, legt Maat uit. “Nu zie je vaak dezelfde namen van grote onderzoeksuniversiteiten terugkeren in projecten. Daar gaan dan wéér PhD-beurzen van 80.000 euro heen. Terwijl we juist veel kunnen betekenen voor kleine, hbo-achtige instellingen, waarvoor we de eerste buitenlandse partner zijn. Die vallen nu buiten de boot, omdat ze vaak geen goed projectvoorstel kunnen schrijven. Bij kleine instellingen, met gepassioneerde mensen, kun je snel schakelen. Bovendien moet er veel gebeuren in het beroepsonderwijs.”

De Hanzehogeschool is echter niet voor een gat te vangen. Niet alleen maakt de Foundation samenwerking naast of na afloop van een NICHE-project mogelijk, ook wordt op verschillende fronten geëxperimenteerd. Zo organiseert de *Business School* een summerschool, samen met de University of Dar es Salaam. “Onze studenten moeten zelf betalen voor deelname en de reis naar Tanzania”, vertelt Maat. “Maar ze kunnen zo buitenlandervaring opdoen, zonder dat ze zes maanden weg zijn – want dat wil niet elke student.”

Dat de vakgebieden van de Hanzehogeschool nauwelijks aansluiten bij de vier speerpunten van het huidige ontwikkelingsbeleid (water, voedselzekerheid, seksuele en reproductieve gezondheid, en als laatste veiligheid en rechtsorde), maakt de kans kleiner om te kunnen inschrijven op projecten. Dus proberen Maat en collega's het om te draaien. “Wij hebben gekozen voor een focus op energie”, vertelt ze. Een kenniscentrum van de Hanzehogeschool houdt zich daarmee bezig, maar het is ook een belangrijk thema in Afrika én interessant voor het bedrijfsleven. “Bij de ambassade in Tanzania hebben we aangegeven dat we daarvoor subsidie bij het NFP Tailor-Made Training-programme wilden aanvragen. Dat kon. We zijn dat nu ook in Oeganda van plan.”

Learning by doing

Daarnaast dient het Hanze Centre for Development Cooperation samen met de afdeling Marketing en het kenniscentrum Energie van de hogeschool projectvoorstellen in, bijvoorbeeld in Indonesië, dat budget heeft voor achtergebleven gebieden. “Ontwikkelingslanden zijn niet allemaal meer zo arm; er is daar ook geld en een markt voor bedrijven. Wij willen ervan af dat alles door EP-Nuffic moet worden betaald, en dat dit ons beperkt.”

Learning by doing, daar draait het volgens Maat om. Aanvankelijk was het maar de vraag of de Hanze University Foundation levensvatbaar zou zijn. Inmiddels is duidelijk dat die niet alleen geld genereert, maar ook de bekendheid met ontwikkelings-samenwerking binnen de Hanzehogeschool vergroot. Met een eigen stichting moet je wel heel voorzichtig zijn, waarschuwt Maat. “Al het geld komt direct ten goede aan de partnerinstelling, er gaat niets naar Nederlanders. Anders krijg je te horen: ‘Pietje zit van mijn kerstpakket in Kenia.’”

ANNELIEKE ZANDVLIET

Met medewerking van Ralph Rozema